

Vragen aan Krishnamurti: een onmogelijke dialoog

– Pedro Oliveira

Ik kan u niet Krishnaji noemen, want ik heb u nooit gekend. Toch weet ik, dat ik u veel dank verschuldigd ben voor de vele dingen die u gezegd hebt en die mij hebben geholpen mijzelf en de wereld beter te begrijpen.

Gedurende uw hele loopbaan als spreker in het openbaar heeft u steeds weer benadrukt dat wij, ongeacht wat u zou zeggen, dat niet zouden moeten accepteren, alleen omdat u dat zei en u nodigde uw gehoor uit om u uit te dagen en vragen aan u te stellen.

Nadat ik hier veel over heb nagedacht en alles overwogen heb, heb ik besloten uw uitdaging aan te nemen. Aangezien ik niet met u kan praten, stel ik voor een dialoog aan te gaan met een paar van uw uitspraken uit een tekst die u op 21 oktober 1980 schreef en die betrekking heeft op: *De kern van de leer*.

Pedro Oliveira geeft lezingen voor de Theosofische Vereniging in Australië en is voorzitter van de Indo-Pacific Federation van de Theosofische Vereniging.



Waarheid is een land zonder paden. De mens kan er niet komen door welke organisatie, welk geloof, dogma, priester of ritueel dan ook, noch door filosofische kennis of psychologische techniek.

Ik denk dat ik het eerste deel van uw uitspraak begrijp, maar zoals u weet, is dat geen *nieuwe* uitspraak. De wijzen uit alle eeuwen hebben hetzelfde gezegd met dit verschil dat, uit mededogen voor een mensheid die in het duister tastte en niet voorbereid was om te luisteren, zij het onderwerp Waarheid niet benaderden vanuit een absolutistisch standpunt.

Nagarjuna bijvoorbeeld sprak over twee niveaus van Waarheid: het absolute niveau dat alle menselijk begrip te boven gaat en het relatieve niveau dat het gebied van de menselijke ervaring en groei is. Uw beroemde uitspraak schijnt het algehele proces te ontkennen, waardoor mensen en in feite alles wat leeft, de tijdloze kenmerken van kwaliteit, waarheid en goedheid, die inherent zijn aan het bewustzijn, leren ontplooiën.

Wat organisaties, rituelen en filosofische kennis betreft, deze ontstonden als onderdeel van de behoeften van mensen uit

verschillende culturen tijdens hun zoektocht naar betekenis.

Uzelf had de onvoorwaardelijke steun, voeding en bescherming van een organisatie en terwijl u er nog lid van was, kreeg u een inzicht, dat u hielp om uw leven volledig en opnieuw richting te geven.

De mens heeft in zich zelf religieuze, politieke en persoonlijke beelden opgebouwd ter bescherming van zichzelf. Deze beelden worden zichtbaar als symbolen, ideeën en geloofsovertuigingen. De mentale druk hiervan overheerst het denken van de mens, zijn relaties en zijn dagelijks leven.

Hoewel men de enorme verwoesting kan zien die religieuze systemen in de geschiedenis veroorzaakt hebben, is godsdienst een echte behoefte voor miljoenen mensen en zal dit ook blijven.

Heel veel mensen vinden troost, helderheid en inspiratie door religieuze ceremoniën.

Het lijkt wel alsof uw uitspraak een absolutistische ondertoon verraad.

Gedurende de herdenking van het eeuwfeest van uw geboorte in 1995, werd er een uitspraak gedaan tijdens een discussie in Vasant Vihar, Madras, waarvan de strekking was dat 'alle tradities hun ziel verloren hebben.' Die opmerking was duidelijk gebaseerd op uw leer. Maar is dat ook zo? Het is mogelijk dat een belangrijk deel van de verschillende religieuze tradities beschadigd is door misbruik en al te menselijke onkundigheid. Maar Madame Blavatsky hielp diegenen van ons die zich niet bekommerden om uw scherpe kritiek op boeken en studie, om te begrijpen, dat de verschillende tradities gebaseerd zijn op één universele traditie, welke zij de wijsheidsreligie noemde, het spirituele erfgoed van de gehele mensheid.

Hoewel religieuze instituten degeneratie en verval kunnen ondergaan, is de ziel van de religie niet alleen levend, zij is in feite de wereldziel, zoals de middeleeuwse alchemisten zeiden.

Om nu te zeggen dat het allemaal zieloze tradities zijn, is weer zo'n absolutistische uitspraak.

Wat de politiek betreft: u heeft misschien gelijk als u zegt, dat deze functioneert als een veiligheidsschild, maar misschien had u er aan kunnen toevoegen, dat dit alleen geldt voor die enkelingen, die onvolwassen, belust op macht en zelfzuchtig zijn.

Zoals u weet was politiek voor dr. Besant een ziele-hartstocht, een zich toewijden aan de meest edele van alle menselijke dromen: rechtvaardigheid voor allen, gelijke kansen voor iedereen, onderwijs voor kinderen die de burgers van morgen zijn en een sociale structuur die de humanitaire geëngageerdheid van het socialisme combineert met de essentie van de democratie en dat betekent: vrijheid voor ieder mens en ieder land op aarde om op hun eigen manier naar vrede te zoeken.

Tijd is de psychologische vijand van de mens.

Misschien heeft van al uw uitspraken wel deze de meeste verwarring gesticht bij veel oprechte leerlingen. Steeds weer heeft u herhaald dat de fundamentele verandering in het menselijk bewustzijn hier en nu moet plaats vinden en dat als wij *nu* niet veranderen op dit moment, we nooit zullen veranderen. Vreemd genoeg heeft u bij verschillende gelegenheden gezegd, dat u nog nooit iemand ontmoet had, die getransformeerd was.

Gedurende bijna zestig jaar heeft u over de noodzaak van een fundamentele verandering gesproken en u heeft nog nooit iemand ontmoet die deze verandering had ondergaan.

De boeddhistische traditie die u zo na aan het hart ligt, beweert dat verlichting plotseling gebeurt, maar voorafgegaan wordt door het serieus en vastbesloten beoefenen van *shila*, karaktervorming.

In dit proces, dat in de tijd plaats vindt, dat tijd *is*, worden onze mislukkingen, fouten en dat wat wij anderen hebben aange-

daan, onze leraren. Misschien hebben mensen die heel ver gevorderd zijn het niet (meer) nodig om zich in de tijd hiervoor in te spannen en kunnen zij de sfeer van tijdloosheid hier en nu binnen gaan. Maar dit zijn er uiteraard erg weinig.

Ik hoop dat ik niet oneerbiedig tegenover u ben geweest of tegenover hetgeen u onderwezen hebt, want ik heb enorm veel van u geleerd. Uw onderwijs heeft mij in staat gesteld een glimp op te vangen van mijn eigen conditionering en te beseffen hoe het sluwe en slimme denkvermogen zichzelf steeds weer voor de gek houdt. Het onder de aandacht brengen van de conditionering van de mens is misschien wel een van uw grootste bijdragen aan de wereld. En daar hield u maar niet mee op.

Ik denk dat u de Theosofische Vereniging er voor behoed heeft een sekte te worden en dat zal ik nooit vergeten. Velen zijn er u dankbaar voor.

Maar nog meer dan door uw onderwijs heeft u mij enorm geholpen, want hoewel

ik nooit in de gelegenheid ben geweest u persoonlijk te ontmoeten, zag ik, toen ik de video-opnames van uw voordrachten bekeek, dat het op bepaalde ogenblikken leek alsof de 'absolutistische' spreker langzaam aan rustiger werd en op een zeer milde toon verder ging. Het leek alsof de uitdrukking van uw gezicht veranderde en heel even zou ik er bijna een eed op hebben gedaan, dat het het mededogen zelf was dat tot ons sprak en dat heel voorzichtig probeerde ons wakker te maken uit de sombere droom van afgescheidenheid, isolement en onvrede. Je voelt gewoon, dat het de kracht van het universele mededogen was, dat bij u was in uw verschrikkelijk moeilijke opdracht, moeilijk voor u in een wereld die niet luistert.

De dankbaarheid van hen die naar u luisterden, Krishnaji, moge altijd met u zijn, waar u ook bent.

Uit: *Theosophy in Australia*,
november 2001
Vertaling: E.K.B.

Veel werk is gestoken in het aantonen van de ontoereikendheid van oude denkbeelden ... maar we hebben onszelf nog niet helemaal van de oude wijze van denken, taalgebruik en waarnemen bevrijd. We moeten een nieuwe orde dus nog waarnemen.

Zoals het geval was met Galilei, moet dit het zien van nieuwe verschillen inhouden, zodat veel van wat als fundamenteel gezien werd gezien zal worden als min of meer correct, maar niet van het hoogste belang...

Dan zullen we in staat zijn een nieuwe universele ratio of redenering te zien die alle verschillen met elkaar in verband brengt en ze verenigt. Dat kan ons even ver voorbij de quantumtheorie en de relativiteitstheorie voeren als Newtons ideeën verder gingen dan die van Copernicus.

David Bohm
(uit: Anna Lemkow, *Het heelheid principe*)